

Kaupunginhallitus 27.10.2025 § 306

§ 306

Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö kaupunginhallituksen vaalia koskevasta valituksesta ym.

Valmistelijat / lisätiedot:
Kaukonen Katariina
Kammonen Riitta-Liisa
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus

1
antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

”Espoon kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan

ensisijaisesti, että valittajan valitus tulisi jättää tutkimatta, koska valittajalla ei ole kuntalain 137 § mukaista valitusoikeutta. Valittaja ei ole kunnan jäsen eikä hänellä ole asianosaisasemaa, ja

toissijaisesti, että mikäli hallinto-oikeus kuitenkin tutkii valituksen, valitus tulisi hylätä lakiin perustumattomana. Espoon kaupungin valtuuston päätös 9.6.2025 § 77 ei ole syntynyt väärässä järjestyksessä, valtuusto ei ole päätöksessään 9.6.2025 § 77 ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muuten lainvastainen.

1.1
Perustelut tutkimatta jättämiselle

Kuntalain 137 § mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 3 § mukaan kunnan jäsen on mm. henkilö, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (kunnan asukas).

Asiassa on tarkasteltavana, onko valittaja kotikuntalain tarkoittamassa merkityksessä kunnan jäsen. Väestötietorekisteristä saamamme tiedon mukaan valittajan kotikunnaksi on merkitty Espoon kaupunki, mutta tilapäiseksi kotiosoitteeksi on merkitty 2.1.2018 lukien osoite Helsingin kaupungissa, jonka valittaja on myös merkinnyt osoitteekseen Helsingin hallinto-oikeudelle osoittamissaan kirjelmissään 1.7.2025, 16.7.2025 sekä 9.9.2025.

Kotikuntalaissa säädetään siitä, mikä on jokaisen Suomessa vakinaisesti asuvan ihmisen kotikunta ja kotikunnassa oleva asuinpaikka eli ”kotiosoite”. Digi- ja väestötietovirasto merkitsee nämä tiedot väestötietojärjestelmään.

Myös muut viranomaiset voivat tulkita kotikuntalakia ja arvioida sen pohjalta itsenäisesti, mitä on pidettävä kunkin ihmisen kotikuntana. Kotikuntalain 2 § 1 mom mukaan henkilön kotikunta on kotikuntalaissa säädetyin poikkeuksin se kunta, jossa hän asuu. Kotikuntalain 2 § 2 mom mukaan, jos henkilöllä on käytössään useampia asuntoja tai jos hänellä ei ole käytössään asuntoa lainkaan, hänen kotikuntansa on se kunta, jota hän perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta itse pitää kotikuntanaan ja johon hänellä on edellä mainittujen seikkojen perusteella kiinteä yhteys.

Espoon käsityksen mukaan valittajalla on käytössään vakituinen asunto Helsingissä, joten hän ei täytä kuntalain 137 § mukaista edellytystä kunnallisvalituksen tekemiseen kunnan jäsenenä. Valittaja on asunut ilmoittamassaan ja digi- ja väestötietorekisteriin kirjatussa osoitteessa Helsingissä 2.1.2018 lukien, joten asumista osoitteessa ei voida pitää tilapäisenä. Valittajan kotikunta ei näin ollen ole Espoon kaupunki. Digi- ja väestötietoviraston kirjaus kotikunnasta ei ole ajantasainen eikä sille tule antaa merkitystä kotikunnan määrittämisessä. Valittajan omalla käsityksellä asiasta ei ole kotikunnan määrittelyn kannalta merkitystä, koska valittajalla on käytössään vakituinen asunto, joka sijaitsee muualla kuin Espoon kaupungin alueella. Valittajalla ei ole myöskään oikeutta valita kotikuntaansa, vaan kotikunta määräytyy tosiasiallisen asuinpaikan mukaan.

Valittajalla ei ole myöskään kuntalain 137 § edellyttämää asianosaisasemaa valituksen alaisessa päätöksessä.

Kuntain 137 § mukaan asianosainen on se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valituksen alainen päätös (Espoon kaupungin valtuusto 9.6.2025 § 77 koskee luottamushenkilöiden vaalia kaupunginhallitukseen ja sen jaostoihin, jossa valittaja ei ole ollut ehdolla. Espoon kaupungin tietoon ei tullut eikä valittaja ele kirjelmassaan esittänyt perusteita, millä tavoin muutoin päätös vaikuttaisi välittömästi valittajan oikeuteen, velvollisuuteen taikka etuun.

Koska valittaja ei ole kunnan jäsen eikä valituksen alaisen päätöksen osalta asianosainen, tulee valitus jättää tutkimatta.

1.2

Perustelut valituksen hylkäämiselle

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin tutkii valituksen, tulee valitus hylätä lakiin perustumattomana.

Valituksen kohteena on Espoon valtuuston päätös 9.6.2025 § 77 valita Espoon kaupunginhallituksen jäsenet, henkilökohtaisen varajäsenet ja puheenjohtajisto.

Valittaja on perustellut valitustaan ja vaatimustaan kaupunginhallituksen vaalin uudelleen toimittamisesta mm. sillä, että ”riippumaton ja puolueeton virkamiestoiminta ei toteudu Espoon kaupungissa.” Valittaja ei kuitenkaan ole perustellut, miltä osin kaupunginhallitukseen valitut eivät täyttäisi lakisääteisiä kelpoisuusvaatimuksiaan tai miltä osin vaalissa ei olisi noudatettu perustuslakia, lakia tai hyvää hallintotapaa muutoin.

Kuntalain vaalikelpoisuusrajoitusten tarkoitus on huolehtia siitä toimielinten jäseninä ei ole jäseniä, joilla on liian voimakas oma tai taustaintressiensä etu valvottavanaan ja että luottamus kunnalliseen päätöksentekojärjestelmään säilyy. Vaalikelpoisuuden rajoitukset ovat kuitenkin poikkeus kuntalaisten oikeudesta osallistua kunnan hallintoon. Oikeuskirjallisuudessa onkin katsottu, että tämäntyyppisiä säännöksiä on tulkittava yleensä suppeasti.

Espoon kaupungin tiedossa ei ole seikkoja, joiden perusteella kaupunginhallitukseen 9.6.2025 § 77 valituilla luottamushenkilöillä ei olisi peruslain tai kuntalain edellyttämää yleistä tai kaupunginhallitusta koskevaa toimielinkohtaista erityistä vaalikelpoisuutta. Päätöksessä on myös noudatettu Espoon kaupungin hallintosäännön määräyksiä jäsenten kokoonpanosta sekä tasa-arvolain mukaista tasa-arvovaatimusta. Siltä osin, kuin valittajan perustelut viittaavat päätöksentekoon liittyvään tarkoituksenmukaisuusharkintaan, Espoon kaupunki toteaa, että kunnallisvalituksen saa kuntalain 135 § nojalla tehdä valtuuston päätöksestä ainoastaan, jos päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Espoon kaupungin valtuuston päätöksessä 9.6.2025 § 77 on noudatettu perustuslakia, lakia, muita säännöksiä ja hyvää hallintotapaa. Espoon kaupungin valtuuston päätös ei syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto ei ole ylittänyt toimivaltansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

1.3

Sovellettavat lait vaalikelpoisuudesta ja muut toimielinten jäsenten vaaliin vaikuttavat säännökset:

Perustuslain 125 § 2 mom mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimeen säädetään kuntalain 71 §:ssä.

Vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen ja sen jaostoihin säädetään kuntalain 72 §:ssä ja 73 §:ssä.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan

- kaupunginhallituksessa on viisitoista jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen
- jäsenistä vähintään puolet ja puheenjohtajiston tulee olla valtuutettuja
- valtuusto valitsee jäsenistä puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa
- kaupunginhallituksen puheenjohtajiston tulee olla joko konserni- ja tilajaoston, elinkeino- ja kilpailukykyjaoston tai työllisyys- ja kotoutumisjaoston jäseniä.

Tasa-arvovaatimukset

Kunnallisten toimielinten valintaa koskee tasa-arvolain 4 a §, jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä tulee valtuustoa lukuun ottamatta olla vähintään 40 % naisia ja vähintään 40 % miehiä. Tasa-arvovaatimus koskee erikseen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä. Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla.

2

merkitsee tiedoksi, että valittaja on lähettänyt kaupungin viranhaltijoille ja toimielimille lukuisia kirjeitä ja toteaa, että ne eivät anna aiheutta kaupunginhallituksen toimenpiteille,

3

toteaa valmisteluohjeenaan, että mikäli valittaja ei esitä uusia asioita kirjeissään tai muu viranomaisen ei vaadi taikka asiasta ei muuta johdu, valittajan kirjeitä, väitteitä ja vaatimuksia ei erikseen tarvitse enää käsitellä kaupunginhallituksessa, eivätkä ne anna aiheutta enempiin toimenpiteisiin.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Helsingin hallinto-oikeus on 1.8.2025 saapuneella kirjeellä pyytänyt Espoon kaupunginhallitusta hankkimaan kaupunginvaltuuston lausunnon liitteenä olevan valituksen johdosta.

Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 2. luvun 3 § 29) -kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä valtuuston päätöksen lopputulokseen.

Valitus koskee Espoon kaupungin valtuuston päätöstä 9.6.2025 § 77, jolla valtuusto on valinnut toimikaudeksi 9.6.2025- 31.5.2027 kaupunginhallitukseen jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 16.6.2025. Valitus 1.7.2025 ja siihen liittyvä lisäselvitys 16.7.2025 ovat saapuneet Helsingin hallinto-oikeuteen kuntalain 138 § mukaisessa valitusajassa. Valittaja on täydentänyt valitustaan myös 9.9.2025.

Määräaika lausuntopyyntöön vastaamiseen on 30.10.2025.

Valittaja on lähettänyt lukuisia kirjeitä osoitettuna Espoon kaupungille, sen eri toimielimille ja viranhaltijoille, jotka perustuvat valittajan vuonna 1995 tapahtuneeseen työsuhteen purkuun. Kirjeet eivät anna aiheutta toimenpiteille.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 (Ei julkaista, sisältää henkilötietoja) Henkilön perustiedot
- 2 (Ei julkaista, sisältää henkilötietoja) Lisäselvitys valittaja 9.9.2025
- 3 (Ei julkaista, sisältää henkilötietoja) Täydennys valitukseen 16.7.2025
- 4 (Ei julkaista, sisältää henkilötietoja) Valitus, 1.7.2025

Oheismateriaali

Tiedoksi

